

فردگرایی شدید باعث شده افراد مسئولیت‌پذیری خود را در جامعه مدرن فراموش کنند. حد پایین مسئولیت‌پذیری در جامعه در شکل‌گیری ارتباطات انسانی و پیشرفت درست هنجارهای اجتماعی در جامعه، مشکل و مسأله ایجاد می‌کند

طبقه، عامل اثرگذار بر مسئولیت‌پذیری

پس از مطالعه مقاله یکی از محققان ایرانی به این نتیجه رسیدیم که اغلب نظریات علمی مرتبط با مسئولیت‌پذیری، عوامل مختلفی مانند اختلاف طبقاتی، دینداری و رسانه‌ها بر مسئولیت‌پذیری مؤثر می‌دانند. الگوهای مصرف و سبک‌های زندگی به تبع هویات مختلف شکل گرفته در طبقات مختلف اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی با هم تفاوت دارد. آدم‌ها به تبع شرایط اقتصاد و فرهنگ برگرفته از طبقه و دین و البته بازنمایی رسانه‌ها، تصمیم می‌گیرند در موقعیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی چه واکنشی داشته باشند. آدم‌ها در طبقه‌ای که به آن تعلق دارند، با

دین، عامل اثرگذار بر مسئولیت‌پذیری

دورکیم معتقد است که کاهش در اعتقادات و میزان دینداری افراد، زمینه ناپهناجاری اجتماعی و کاهش مسئولیت‌پذیری را فراهم می‌کند. در دین ما هم به مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی افراد در مسائل و نسبت‌های مختلف تأکید شده است، از آثار خوشحوبی و حقوق همسایه گرفته تا نوع ارتباط با همکاران و میهمانان و افراد سالخورده تا حفظ محیط زیست و رعایت حقوق حیوانات، همگی به انتخاب مسئولیت‌پذیری برمی‌گردد. مثلاً منظور از مسئولیت‌پذیری در حوزه محیط زیست در دین، توجه به رعایت حق زمین، هوا، آب، خاک، دریا، صحرا، کوه و دشت، گیاهان، حیوانات و سایر عرصه‌های محیط زیستی است که با حیات فرد و جامعه پیوند

سارا مومنی
دانشجوی دکتری مدیریت رسانه

اغلب وقتی می‌خواهم درباره مسأله‌ای یا مفهومی در حوزه سبک زندگی شروع به نوشتن کنم، چیزی که ضد و مورد نقض آن است به خاطر می‌آید. مثلاً حالا یاد فیلم

رسانه، عامل اثرگذار بر مسئولیت‌پذیری

رسانه‌ها هم در حوزه‌های مختلف فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بر مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی افراد اثرگذارند. گرینر معتقد است که رسانه‌های جمعی بویژه تلویزیون بر اندیشه و عملکردهای اجتماعی اثرگذار هستند. بر این اساس، رسانه‌های جمعی قابلیت ایجاد، کنترل و تغییر نگرش و رفتار مخاطبان را دارند. زمان انتخابات ریاست‌جمهوری، تبلیغات و برنامه‌های رسانه‌ای، حس مسئولیت‌پذیری افراد را برای اثرگذاری انتخاب رئیس‌جمهور بعدی و به تبع آن آینده کشور تحریک می‌کنند یا در بعد اقتصادی می‌توان گفت که تبلیغ و معرفی محصولات ساخته شده در ایران مانند لوازم الکترونیکی و خانگی با شعار تولید ملی و کمک به اقتصاد داخلی در رسانه‌های جمعی قدیمی و جدید، مخاطبان ایرانی را نسبت به این‌ها، مسئولیت‌پذیر می‌کند.

مسئولیت‌پذیر بودن یا نبودن، مسأله این است!

جامعه‌شناسان اولیه مانند دورکیم، زیمل و وبر درباره کاهش اخلاق جمعی گفته‌اند و معتقدند فردگرایی شدید باعث شده که افراد مسئولیت‌پذیری خود را در جامعه مدرن فراموش کنند. حد پایین مسئولیت‌پذیری در جامعه در شکل‌گیری ارتباطات انسانی و پیشرفت درست هنجارهای اجتماعی در جامعه، مشکل و مسأله ایجاد می‌کند. ارتباطات انسانی اجتماعی با نبود مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی با اختلال شکل می‌گیرد و باعث کاهش اعتماد اجتماعی، بی‌تفاوتی سیاسی، بی‌تفاوتی زیست‌محیطی و ستیز و جدال می‌شود. مثلاً باید به این اشاره کرد که در تحقیقات دهه اخیر، ایران جزو ۵ کشور اول در خشونت و نزاع‌های خیابانی محسوب می‌شود که یکی از دلایل آن سطح پایین مسئولیت‌پذیری شهروندان نسبت به یکدیگر است. باید گفت که سبک‌های فراغتی جمع‌محور مانند ورزش‌های گروهی، تیمی و جمعی، جوانان را مسئولیت‌پذیرتر از سبک‌های فراغتی فردمحور می‌کند. تحقیقات نشان داده

مسئولیت‌پذیری، امری یادگرفتنی است

احساس مسئولیت فردی و اجتماعی در یک فرایند آموزش مشاهده‌ای، یادگرفتنی است. بهترین زمان برای یادگیری مسئولیت اجتماعی، زمان نوجوانی است. همان دورانی که فرد دوست دارد استقلال بیشتری داشته باشد و درباره ارزش‌ها و روش‌های رفتاری‌اش تصمیم بگیرد؛ زمانی که فرد آرام آرام سبک زندگی ویژه خود را در ابعاد مختلف انتخاب می‌کند و در ساده‌ترین مثال، تصمیم می‌گیرد که زباله

از مفاهیمی که به حضور اجتماعی مرتبط است، مفهوم «مسئولیت» است. مسئولیت یک ویژگی شخصیتی در ساختار رفتاری و روانی فرد است و ارتباط نزدیکی با رفتارهای اجتماعی دارد. مسئولیت‌پذیری از عوامل فرهنگی و اجتماعی مانند خانواده، مدرسه و فرهنگ عمومی جامعه تأثیر می‌گیرد. مسئولیت‌پذیری در یک تقسیم‌بندی کلی به ابعاد فردی

و اجتماعی تقسیم می‌شود. اگرچه جداسازی این دو بعد از هم خیلی سخت است، اما برخی از صاحب‌نظران روانشناسی و جامعه‌شناسی بر این تعریف توافق دارند که وقتی فرد خود را نسبت به خود و نیازهای دیگران و موقعیتی که در آن قرار گرفته، مسئول بداند، مسئولیت‌پذیری فردی دارد و آنجایی که در آرمان‌ها و اهداف اجتماعی مشارکت می‌کند، مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارد.

از آنجایی که اندیشه و عملکرد اجتماعی افراد تحت تأثیر ذائقه‌های برآمده از ساخت‌های اقتصادی و اجتماعی است، بنابراین باید گفت که مسئولیت‌پذیری به عنوان یک عملکرد اجتماعی متأثر از طبقه‌ای خواهد بود که فرد به آن تعلق دارد

حواس مان جمع هم باشد

